

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De quarto, quinto, & sexto decalogi Præcepto II.
De septimo decalogi Præcepto. III. De octavo decalogi Præcepto. IV. De
Ecclesiae Præceptis. V. De Sacramentis in genere & quibusdam in specie.
VI. De Pœnitentia. VII. De Matrimonio

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput V. Regum & Principum officia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53587)

Obsecro igitur primum omnium, fieri orationes, obsecrationes, postulationes, gratiarum actiones pro Regibus, & omnibus qui in sublimitate sunt constituti, ut quietam & tranquillam vitam agant (Timoth. 2.). Hoc sequens exemplum Ecclesia pro Regibus & Principibus orat in sacra Missæ liturgia; &, qui adest, populus se illi debet conformare. Apertam rebellionem omitto, seditiones, domestica aut extranea fœdera, quibus contra Principem adhærere lex Dei subditis verat; non enim hæc peccata communia sunt, neque ullo nomine excusari, aut defendi possunt.

Dei lex, quæ populum suo Principi subjici jubet, illis quoque eum subdi præcipit, qui regendi populi auctoritatem a Principe obtinent, videlicet provinciarum Gubernatoribus, & Magistratibus. Expresse id tradit sanctus Petrus: *Subiecti estote sive Regi, quasi præcellenti, sive Ducibus, tanquam ab eo missis (Epist. I. c. 2.)*. Ipsis data proportione est igitur honor sicut Principibus exhibendus: secus Deus læditur, cujus providentiæ ordo ad Reipublicæ tranquillitatem necessarius turbatur.

CAPUT V.

Regum & Principum officia.

Quæ Principibus suis debeant subditi satis sciunt, illaque a Concionatoribus sæpe audiunt; verum non omnes sciunt Principes, & nonnulli forsan ignorare malunt, quæ Principes subditis debeant. Veritates, quas oderunt, ne-

mo illis patefacere audeat. Libentius assentantes audiunt, qui jugiter eorum auribus obfrepunt, Dei illos imagines esse, & quæcumque libuerint, illis licere; aliorum judicia non esse illis formidanda, qui solum Deum judicem habent; eorum voluntatem justitiæ normam esse; in iis parendo subditorum gloriam sitam esse; subditorum vitæ, bonorumque supremos illos esse dominos; propter Regem populum, non propter populum Regem esse; aliis Principes legibus, quam subditos regi; Status rationem justitiæ præeminere; omniaque eorum gloria aut voluptati esse subjecta. Locus, quo nati sunt, prava hæc axiomata facile illis persuadet: nihil tamen Dei legi, Evangelio, sanæque Politicæ magis adversatur. De hoc igitur tam gravi argumento nonnulla dicam, cum jam de honore a subditis Principibus debito egerim. Regum officia tripliciter dividuntur, videlicet: 1. erga Deum, 2. erga subditos, 3. erga se ipsos.

Regum officia *erga subditos* huic axiomati veluti fundamento innituntur: *Propter populum Rex existit.* Hoc non minus ratio, & philosophia, quam Evangelii lex docet. Æquales initio homines nati sunt; sed eorum aucto numero turbæ inter illos ortæ sunt, dum quisque in alios dominari cupit, pravasque suas explere cupiditates: propterea Principem constitui oportuit, qui eos regeret, justitiamque servaret. Verum nonnulli invitis cæteris regnum usurpare ausi sunt, sicut fecit Nemrod Assyrii regni

regni fundator. Ex gentium igitur jure, non
ex naturali Regno oritur. Deinde propter ho-
minum salutem & necessitatem auctoritate sua
Deus illud firmavit: quare a Deo est omnis
potestas sive aristocratica, sive democratica,
sive regia. Verum publica salus potestatis cu-
jusque naturalis est finis, ad quem unaquæque
debet respicere. Reges ab Homero Pastores
vocantur, quia populi sunt veluti oves, quæ
cum seipsas regere ignorent, duce indigent,
qui eas regat, alit, & tueatur. Davidi, cum
Rex ab Israelitis inungeretur, Deus dixit: *Tu
pascies populum meum Israel, & tu eris dux eo-
rum* (2. Reg. 5.). Si igitur pastoris munera
Rex non exequitur, officium suum minime im-
plet: si ovibus pellem detrahit, si lupo voran-
das dimittit, vel eas ipsemet vorat gravibus ni-
mum tributis, ut avaritiæ suæ, vanitati, aut
cupiditati satisfaciatur, non est verus Pastor. Dei
imago est; debet ergo regnum suum ita
moderari, sicut Deus orbem regit. Porro ju-
giter Deus sua beneficia hominibus largitur,
eorum salutem curat, eos alit, & a diaboli infi-
diis & furore tueatur, illorum infirmitatem ex-
cusat, peccata dimittit, minimaque pietatis
opera vita æterna remuneratur. En regius
gubernandi modus, quantum hominibus illum
licet imitari. Quod si Deum Reges non imiten-
tur, frustra ejus vocantur imagines, nisi forte
ejus furoris & iræ: sed valde est formidandum
divinæ justitiæ ad puniendum populum instru-
mentum fieri, cum enim populum Deus puni-
vit, virgam interdum in ignem projicit.

Cultum & reverentiam Deo debent, a quo regnum acceperunt, & qui Rex regum est, & Dominus dominantium. Meminerint illius divini effati: *Excelfo excelfior est alius (Ecclef. 5.)*. Commune eorum peccatum est superbia, qua prudentiæ suæ, potentiæ, viribus, thesauris, sceleribus ita fidunt, ut non sicut oportet se Deo subjiciant, nec ejus auxilium, ut cepta sua secundet & protegat, implorent. Ethnicos omitto Principes, qui eo dementiæ progressi sunt, ut divinum sibi cultum vindicarent. In hanc impietatem labi christiani Principes nequeunt, sed timendum est, ne vero Deo semper se satis subjiciant, nec sibi magis, quam illi fidant. Nil magis, quam hanc præsumptionem Deus odit, nihilque majori severitate punit. David populum suum ex ambitione numeravit (2. Reg. 24.); quod ita Deo displicuit, ut Prophetam suum ad illum miserit, qui tria eisdem flagella proponeret, belli, famis, ac pestis, ex quibus illud seligeret, quo peccatum suum puniretur. Pestem ipse elegit, quæ Diei unius spatio septuaginta millia hominum absumpsit. Ezechias, Princeps cæteroquin pius Regis Babylonis legatis thesauros suos ostendit (4. Reg. 20), forsitan ut ille Princeps se magis amaret, & a bello inferendo abstineret: hac tamen vanitatis iram Dei meruit, qui obsidione Jerusalem, & thesaurorum amissione hoc peccatum ultus est. Id ita exprimunt sacræ Litteræ: *Et facta est contra eum ira, & contra Judam & Jerusalem, humiliatusque est postea, eo quod exaltatum fuisset cor ejus (2. Paralip. 32.)*.

CAPUT

mo illis patefacere audeat. Libentius assentantes audiunt, qui jugiter eorum auribus obfrepunt, Dei illos imagines esse, & quæcumque libuerint, illis licere; aliorum judicia non esse illis formidanda, qui solum Deum judicem habent; eorum voluntatem justitiæ normam esse; in iis parendo subditorum gloriam sitam esse; subditorum vitæ, bonorumque supremos illos esse dominos; propter Regem populum, non propter populum Regem esse; aliis Principes legibus, quam subditos regi; Status rationem justitiæ præeminere; omniaque eorum gloria aut voluptati esse subjecta. Locus, quo nati sunt, prava hæc axiomata facile illis persuadet: nihil tamen Dei legi, Evangelio, sanæque Politicæ magis adversatur. De hoc igitur tam gravi argumento nonnulla dicam, cum jam de honore a subditis Principibus debito egerim. Regum officia tripliciter dividuntur, videlicet: 1. erga Deum, 2. erga subditos, 3. erga se ipsos.

Regum officia *erga subditos* huic axiomati veluti fundamento innituntur: *Propter populum Rex existit.* Hoc non minus ratio, & philosophia, quam Evangelii lex docet. Æquales initio homines nati sunt; sed eorum aucto numero turbæ inter illos ortæ sunt, dum quisque in alios dominari cupit, pravæque suas explere cupiditates: propterea Principem constitui oportuit, qui eos regeret, justitiæque servaret. Verum nonnulli in vitiis cæteris regnum usurpare ausi sunt, sicut fecit Nemrod Assyrii regni

regni fundator. Ex gentium igitur jure, non
ex naturali Regno oritur. Deinde propter ho-
minum salutem & necessitatem auctoritate sua
Deus illud firmavit: quare a Deo est omnis
potestas sive aristocratica, sive democratica,
sive regia. Verum publica salus potestatis cu-
jusque naturalis est finis, ad quem unaquæque
debet respicere. Reges ab Homero Pastores
vocantur, quia populi sunt veluti oves, quæ
cum seipsas regere ignorent, duce indigent,
qui eas regat, alit, & tueatur. Davidi, cum
Rex ab Israelitis inungeretur, Deus dixit: *Tu
pascies populum meum Israel, & tu eris dux eo-
rum* (2. Reg. 5.). Si igitur pastoris munera
Rex non exequitur, officium suum minime im-
plet: si ovibus pellem detrahit, si lupo voran-
das dimittit, vel eas ipse vorat gravibus ni-
mum tributis, ut avaritiæ suæ, vanitati, aut
cupiditati satisfaciatur, non est verus Pastor. Dei
imago est; debet ergo regnum suum ita
moderari, sicut Deus orbem regit. Porro ju-
giter Deus sua beneficia hominibus largitur,
eorum salutem curat, eos alit, & a diaboli infi-
diis & furore tueatur, illorum infirmitatem ex-
cusat, peccata dimittit, minimaque pietatis
opera vita æterna remuneratur. En regius
gubernandi modus, quantum hominibus illum
licet imitari. Quod si Deum Reges non imiten-
tur, frustra ejus vocantur imagines, nisi forte
ejus furoris & iræ: sed valde est formidandum
divinæ justitiæ ad puniendum populum instru-
mentum fieri, cum enim populum Deus puni-
vit, virgam interdum in ignem projicit.

Cultum & reverentiam Deo debent, a quo regnum acceperunt, & qui Rex regum est, & Dominus dominantium. Meminerint illius divini effati: *Excelfo excelfior est alius (Ecclef. 5.)*. Commune eorum peccatum est superbia, qua prudentiæ suæ, potentiæ, viribus, thesauris, sceleribus ita fidunt, ut non sicut oportet se Deo subjiciant, nec ejus auxilium, ut cepta sua secundet & protegat, implorent. Ethnicos omitto Principes, qui eo dementiæ progressi sunt, ut divinum sibi cultum vindicarent. In hanc impietatem labi christiani Principes nequeunt, sed timendum est, ne vero Deo semper se satis subjiciant, nec sibi magis, quam illi fidant. Nil magis, quam hanc præsumptionem Deus odit, nihilque majori severitate punit. David populum suum ex ambitione numeravit (2. Reg. 24.); quod ita Deo displicuit, ut Prophetam suum ad illum miserit, qui tria eisdem flagella proponeret, belli, famis, ac pestis, ex quibus illud seligeret, quo peccatum suum puniretur. Pestem ipse elegit, quæ Diei unius spatio septuaginta millia hominum absumpsit. Ezechias, Princeps cateroquin pius Regis Babylonis legatis thesauros suos ostendit (4. Reg. 20), forsitan ut ille Princeps se magis amaret, & a bello inferendo abstineret: hac tamen vanitate iram Dei meruit, qui obsidione Jerusalem, & thesaurorum amissione hoc peccatum ultus est. Id ita exprimunt sacræ Litteræ: *Et facta est contra eum ira, & contra Judam & Jerusalem, humiliatusque est postea, eo quod exaltatum fuisset cor ejus (2. Paralip. 32.)*.

CAPUT